

KRAJOWY SEKRETARIAT
Zasobów Naturalnych Ochrony Środowiska i Leśnictwa
NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”

www.solidarnosc.org.pl/szn

Siedziba: 76-004 Sianów, Trawica 8a

fax. (094) 318 52 28, kom. 600 833 541 -przewodniczący

e-mail zkuszlewicz@wp.pl

NIP: 898-15-61-379

REGON: 930966725

Konto Bankowe: Bank PKO BP I o. w Koszalinie: 45 1020 3017 0000 2902 0168 4216

Trawica 2024-01-17

KSZNOŚIL 03-01/24

OPINIA

Dot. Polecenia służbowego Minister Klimatu i Środowiska Pani Pauliny Hennig-Kloski, wydanego Dyrektorowi Generalnemu Lasów Państwowych w dniu 8 stycznia 2024 roku.

Analiza merytoryczna i prawna polecenia służbowego Pani Minister Klimatu i Środowiska Pani Pauliny Hennig-Kloski, wydanego Dyrektorowi Generalnemu Lasów Państwowych w dniu 8 stycznia 2024 roku, nakazującego *wstrzymanie/ograniczenie pozyskiwania drewna i innych prac w lasach znajdujących się w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe zgodnie z załącznikiem 1 do niniejszego polecenia w terminie do 30 czerwca 2024* wskazuje, że Polecenie Pani Minister jest w wielu miejscach sprzeczne z obowiązującym prawem.

Dyspozycja dotyczy 30 nadleśnictw zlokalizowanych na obszarze 5 regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych. Łączna powierzchnia objęta regulacjami zawartymi w Poleceniu wynosi 94331, 276 hektarów. Załącznik zawiera 21 zróżnicowanych dyspozycji dotyczących zakresu i sposobu prowadzenia gospodarki leśnej, w szczególności: całkowitej rezygnacji z gospodarki leśnej, jej znaczącego ograniczenia, lub modyfikacji.

Uwagi dotyczące polecenia:

Niezgodność z obowiązującym prawem.

1. Zgodnie z artykułem 35 ust 1 Ustawy o Lasach (dalej jako UoL) Nadleśniczy prowadzi samodzielnie gospodarkę leśną w nadleśnictwie na podstawie planu urządzenia lasu oraz odpowiada za stan lasu. [...].

Realizacja polecenia MKiŚ regulującego w sposób szczegółowy działania z zakresu gospodarki leśnej w poszczególnych wydzieleniach drzewostanowych uniemożliwi (*de facto*) nadleśniczemu prowadzenie gospodarki leśnej na podstawie planu urządzenia lasu (dalej PUL). Zapisy PUL zastąpione zostaną regulacjami zawartymi w Poleceniu. Tym samym nadleśniczy zostanie zobligowany do podjęcia działań które są niezgodne z zapisami PUL.

W świetle powyższego należy stwierdzić, że MKiŚ nakazał Dyrektorowi Generalnemu LP wdrożenie działań, których realizacja skutkować będzie naruszeniem obowiązku zawartego w artykule 35 UoL.

2. Zgodnie z artykułem 10 ust 1, pkt. 1. w razie wystąpienia organizmów szkodliwych w stopniu zagrażającym trwałości lasów nadleśniczy [...] wykonuje zabiegi zwalczające i ochronne;

Należy stwierdzić, że wdrożenie regulacji zwartych w Poleceniu, w szczególności regulacji skutkujących zakazem prowadzenia jakichkolwiek prac z zakresu gospodarki leśnej, lub zakazem pozyskania drewna uniemożliwią nadleśniczemu realizację obowiązku zawartego w ww. artykule. Dotyczy to w szczególności usuwania drzew zasiedlonych przez szkodliwe owady (np. korniki), jemiolę, patogeny grzybowe, itp.

W związku z powyższym należy stwierdzić, że Polecenie jest sprzeczne z regulacją zawartą w artykule 10 UoL.

3. Zgodnie z artykułem 23. 1. UoL zmiana planu urządzenia lasu lub uproszczonego planu urządzenia lasu może być dokonana aneksem, z zastrzeżeniem ust. 2 i 4 oraz zachowaniem przepisów art. 22.

Powyższa regulacja jednoznacznie wskazuje, że jedynym sposobem zmiany wskazówek gospodarczych zaplanowanych dla poszczególnych wydzieleń w ramach PUL jest aneksowanie PUL.

Polecenie MKiŚ w sposób zasadniczy zmienia wskazówki gospodarcze (dodaje nowe w wydzieleniach gdzie nie były wcześniej zaplanowane, zmienia je, lub całkowicie usuwa). Działanie takie w świetle ww. regulacji jest przekroczeniem uprawnień przez MKiŚ i jest równocześnie sprzeczne z regulacją zawartą w artykule 23 UoL.

4. Polecenie to narusza też regulacje zawarte w Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w szczególności art. 46 ust. 1 pkt. 2 oraz pkt. 3. Zgodnie z którym przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymaga projektu planu i programu w dziedzinie [...] leśnictwa. Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest też wymagane w przypadku projektu zmiany dokumentu, o którym mowa powyżej.

Polecenie MKiŚ zawiera szereg dyspozycji szczegółowych umożliwiających działania z zakresu cięć i pozyskania drewna (np. *Wyłączenie z wszystkich zabiegów, ewentualnie trzeba o charakterze pozytywnym z poborem do 10%*, lub *wyłączenie z wszystkich zabiegów, ewentualnie trzeba o charakterze pozytywnym z poborem do 20% masy*) również w wydzieleniach drzewostanowych, w których w ramach PUL nie zaplanowano prac z zakresu gospodarki leśnej, w szczególności dotyczy to siedlisk łągowych i bagiennych. W przypadku tych lokalizacji i możliwych do realizacji ww. działań, nie upewniono się co do ryzyka wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, m.in. siedlisk o znaczeniu priorytetowym. Ograniczenie powstawania nowych zrębów zupełnych m.in. na terenie, Puszczy Knyszyńskiej będzie miało prawdopodobnie znaczący negatywny wpływ na szereg gatunków motyli chronionych na obszarze Ostoi Knyszyńskiej (PLH200006). Są to m.in. gatunki motyli wymienione w II Załączniku Dyrektywy Siedliskowej wymagające śródleśnych powierzchni otwartych ze szczodrzeńcem, występujące w Puszczy Knyszyńskiej):

1. Szlaczkoń szafraniec *Colias myrmidone* (Esper , 1781)

2. Modraszek eros (eroides) *Polyommatus eros eroides* (Frivaldszky, 1835)

Polecenie MKiŚ de facto wprowadza radykalne zmiany w zatwierdzonych (poddanych strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko) PUL. Brak oceny ryzyka wystąpienia negatywnych skutków realizacji Polecenia stanowi naruszenie art. 46. Ust. 2 ww. Ustawy.

Fakt ten stanowi równocześnie naruszenie wymogu zawartego w artykule 6 ust 3 Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

Zgodnie z wyrokiem TSUE w sprawie C 441/17 z dnia 17 kwietnia 2018 r. (m.in. wers 127 i 128) należy stwierdzić, że przez swój charakter rozpatrywane działania aktywnej gospodarki leśnej, jako że przewidują realizację działań takich jak usuwanie i wycinka drzew na chronionych siedliskach w obrębie obszaru Natura 2000, mogą, także ze względu na ich zakres i intensywność, naruszać cele ochrony tego obszaru i z tego powodu wymagana jest ocena skutków ich realizacji, na integralność obszaru Natura 2000 i przedmioty ochrony.

Sam proces odbył się w bardzo nietransparentny sposób. Nie wiadomo jakie były kryteria wyznaczania tych obszarów.

Z naszej perspektywy jest to bardziej zagrywka PR-owa, która może dla sprawy systemowej reformy zarządzania lasami i ochrony przyrody przynieść więcej szkody niż pożytku. Mamy do czynienia z niezwykle skomplikowaną i delikatną materią. Aby przeprowadzić sensowne, systemowe zmiany, niezbędne jest skrupulatne planowanie, konsultacje, zaangażowanie ekspertów, wszystkich zainteresowanych stron, w tym zasobów eksperckich i narzędzi analitycznych, ocena skutków podejmowanych decyzji oraz uwzględnienie oczekiwań długiej listy interesariuszy.

Koalicja rządząca zapowiedziała w swoim programie wyłączenie 20 proc. polskich lasów z działalności gospodarczej. Jest to w dużej mierze możliwe bez rewolucji, bez szkody dla polskiego przemysłu drzewnego, środowisk lokalnych oraz wielu innych podmiotów. Jednak trzeba mieć świadomość, że to jest ogromne wyzwanie, wymagające bardzo drobiazgowego planowania.

Trzeba też pamiętać, że w wielu nadleśnictwach są podpisane umowy z firmami prowadzącymi prace leśne na zlecenie Lasów Państwowych, więc tego procesu nie można przerywać z dnia na dzień, nie bacząc na straty finansowe i dobro 40 tysięcy pracowników leśnych. Powstaje pytanie kto i z czyich pieniędzy zapłaci odszkodowania za zerwane umowy?

Należy zacząć skupiać się na tym co nas łączy a nie co nas dzieli. Nie podważamy tezy, że modyfikacje w zarządzaniu zasobami przyrodniczymi są potrzebne ze względu na zmiany klimatu i zmiany oczekiwań społecznych. Jest to możliwe przy założeniu, że każda ze stron ma równe prawo udziału w tym procesie, a on jest profesjonalnie moderowany.

PRZEWODNICZĄCY
Krajowego Sekretariatu Zasobów Naturalnych
Ochrony Środowiska i Leśnictwa
Zbigniew Kusztewicz